

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ БОЛГАШ
НЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ1956
ФЕВРАЛЬ
4
СУББОТА
№ 25 (3478)
Өртөө 20 коп.СЭКП-ниң Төп Комитеди болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвү-
лели „картофель болгаш ногаалар будүрерин база белеткээрин
көвүдөдир дугайында“ доктаалды үндүргөн.Чонга эң чугула продуктулар болгаш болбаазырадып кылыр
үлөтпүргө чиг-эт болур картофельдин болгаш ногааларнын эл-
бекшилин чуртка эң чоокку ийи чыл иштинде тургузар арганы
бээр хемчеглерни доктаалда айыткан.Картофельди болгаш ногааларны будүрерин база белеткээрин
көвүдөдир дугайындаСЭКП Төп Комитединиң болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң, 1956 чылдың
январь 30-де доктаалы

Картофельди болгаш ногааларны будүрерин база белеткээрин көвүдөдир дугайында СЭКП ТК-ның сентябрь Пленумунун шийирлерин боттандырганнның түннелинде сөзгү ийи чылдарны дүргүзүндө колхозтар картофельдин болгаш ногааларнын тарылга шөлдөрүн каабатын, ол культу-
раларнын нийти чыгдаларын болгаш белеткээрин көвүдө-
дир СЭКП Төп Комитеди болгаш ССРЭ-ниң Министр-
лер Чөвүлелинде дөңсөп тур. Ыңчалажок картофельди бол-
гаш ногааларны будүреринин база белеткээринин деңгээли
деңгээл чөтпөс болуп турар болгаш хоорайларнын, үлөтпүр
төтөрлериниң чоңунуң, а ол ышкаш болбаазырадып кылыр
үлөтпүрүнүң өзүп турар херегелерин хандырабын турар.
Нийтинин мал ажылынын херегелеринге картофельди кы-
зыгаралчак хемчээлерге берип турар.

Хей-хей областтарда, крайларда болгаш республикаларда
партия, совет болгаш көдө ажыл-агый органдары аш-чөм-
нүн ол эң чугула культуларын хөтөдөрүнчө эржежок чу-
гула кичээлгеин салбайн турар. Картофельди болгаш нога-
аларны тарып өстүреринин агротехниказы хей-хей колхозтар-
да ам-даа куду деңгээлде турар, олурутулганын, тарылганын
хуусааларын узамдыктырып, олурутулганын азын азын кы-
лыр болгаш азын азын кылыр өй-шаанда чорутпайн
турар, ол чорук дүжүттү кудулаарында болгаш улук чиди-
рлерге чидирин турар. Ол культуларын өстүреринин
мурнакчы аргаларын кошкып негизинин турар. Картофел-
дин үзүрүн ажылы сандараан. Машина-трактор станциялары
бар техниканы четпес азын турар, картофель болгаш но-
гаалар будүрер талазы-биле колхозтарга шөөлүг дузалашпайн
турар.

Картофель болгаш ногаа ажылынын багай байдалда ту-
рар чыгдаларынын бирээни болза, колхозтарнын болгаш
колхозчуларнын экономикагын сонуургалынын база четпезин-
де болур. Белеткээдин болгаш салып алышкынын күш-
түг болуп турар өртөктери картофельди болгаш ногааларны
будүрерин база белеткээрин көвүдөдиринде ийги бербейн ту-
рар. Ажыл-агыйнын ол адырларында колхозтар шөөлүг эвес
орулгаларын ап турар.

Картофельди, ногааларны белеткээрин чорударында бол-
гаш салып турарында улук четпестер бар. Картофельди
болгаш ногааларны өстүрүрүнүң база каагаларынын үзүн-
де улук чидирлерин будүрүр, оң-биле күргөтпөс мате-
риалдык боталарны тазарыптыр турар. Картофельди бол-
гаш ногааларнын өстүрүрүгөинин база каагаларынын тала-
зы-биле чыргалдар салдып организацияларында көчүгү
бедик болуп артышпаан.

Хоорайларын болгаш үлөтпүр төтөрлеринин, а ол ышкаш
болбаазырадып кылыр үлөтпүрүнүң картофельди болгаш но-
гааларга херегелдин бүрүн хандырап төлөдө, оларын будү-
реринге ийги бээр сорулга-биле СЭКП ТК-ның болгаш ССРЭ-
ниң Министрлер Чөвүлелиниң доктаалына болза:

1. 1956 чылда-ла картофельди болгаш ногааларны будү-
рерин дык көвүдөдир база ол культуларын белеткээрин
ини болгаш салып алырнын күрүнө планнарын чутажок
күсүлдерин хандырап дөңсөп эржежок чугула бүгү хемчег-
лерин алыр ССРЭ-ниң Көдө ажыл-агый министрствозунга,
ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозунга, СССР-ниң Аш-чөм
барааннар үлөтпүрүнүн министрствозунга, эвилелешкен
республикаларнын компартияларынын ТК-ларына, партия-
нын крайкомнарында болгаш обкомнарында, республикалар-
нын Министрлер Чөвүлелинде, крайкуескомнарга болгаш
облкуескомнарга хүлээдир. Ол сорулга-биле:

а) Үзүрлерин чидишпейн турар колхозтарга болгаш сов-
хозтарга олурутулганын бүгү шөлдөгү четпир картофельдин
үзүрүн фондуларын норма өзүгээр долур урун алыр хан-
дырап, картофельди салып алыр болгаш көдө ажыл-агый-
нын өскө продукттарына орнаарин организациялар, карто-
фельдин үзүрүн фондуларын каагаларына шынчын
контрольду тургузар. Чажарынын норма-чидектерин кудула-
дыр дээр кандыг-даа орадажышкынынын шийирлиг
үзө шавар.

Картофельдин өрте быжар болгаш рак азында улук шы-
дамкы сорттарын тарылгаларын каабатынчыне онза ки-
чээлгеин салып турган, эң чоокку ийи чылдарда сорттук
тарылгаларга кааба-биле шийирин хандырап дөңсөп кол-
хозтарга болгаш совхозтарга картофельдин үзүрүн ажылы
экижидер.

б) Картофель болгаш ногаа культуларынин органи-
ягит үдөрбөөлөрүн, ылаңгыя торф өдө болгаш торфалык
суук хевирлиг принциптерин ажылаарын көвүдөдир, ону ки-
лмр түзөдө, колхозтарга болгаш совхозтарга торфтук тула-
ларын ажылап кылыр болгаш принциптер белеткээринге
торфтук өй-шаанда белеткээрин организациялар. Көдө ажыл-
агый хандырылганын складтарында минералдыг үдөрбө-
өлөрүн өй-шаанда сөөртүп үндүрерин болгаш оларын эң
ийи ажылаарын хандырап;

в) Картофельди болгаш ногааларны тарып, олурутур,
олурутулганын азын азын кылыр болгаш азын азын тала-
зы-биле бүгү көдө ажыл-агый машиналарынын септелгенин
эң чоокку үдө доозар, картофель олурутур болгаш рассад
олурутур машиналарга ажылаар калдарын белеткээринче
онза кичээлгеин салып турган, ол машиналарга ажылаар
четпир санын машинистерин болгаш принциптерин белет-
кээр;

г) Картофель болгаш ногаалар будүрер талазы-биле кол-
хозтарда, совхозтарда ээ-харыскага чок чоруктарын уут-
каар. Ол культуларын тарылгаларын шөлдөрүн бригада-
ларга болгаш звеноларга быжылаар, ол культуларын бө-
дө дүжүттерин алыр түзөдө, бригадаларга болгаш звено-
ларга бүгү хемчегер-биле дуза көргүзөр. Картофельди
болгаш ногааларнын бедик дүжүттерин өстүргөни дөңсөп
немеде төлөвирин өй-шаанда болгаш бүрүнү-биле бээринге
шыңгын контрольду тургузар;

д) Картофель олурутулганын болгаш ногаа культуларын-
нын тарылгаларын, ылаңгыя олурутулганын азын азын кы-
лыр болгаш азын азын кылыр эң эки агротехникти
хуусааларда чорударын чиди алыр;

Тарырынын болгаш олурутулганын дөрбөлүн-улаңчак
болгаш дөрбөлүн, картофельдин клубнянын яровизааары,
торф принциптерин саваларга рассаданы тарып өстүрер, карто-
фель болгаш ногаа культуларынин органи-ягит-минералдыг
хуусааларын болгаш бактериялыг үдөрбөөлөрүн үндүрүп
дөңсөп, картофель болгаш ногаа культуларын тарып
өстүреринин агротехниказынын ыңгыл аргаларын чөп
болганга негизинин хандырап. Минералдыг болгаш чер-
черин үдөрбөөлөрүн база органи-ягит-минералдыг хуу-
сааларын ылаңгыя дөңсөп бүгү-чө эржежок чугула аг-
ротехникти ийгиелдерин салып турган, картофель олуру-
тулганын үзүрүн улук-улук клубняларын кезерин, картофел-
дин көп үнүп келген болгаш карасталчак черлерин олуру-
турун ажылаар.

2. Хоорай кавымынын зоналарынын колхозтарына но-
гаа культуларын тарылгаларын концентрастаар тала-
зы-биле, оймаш болгаш сугарылгалыг черлерге картофельди
болгаш ногааларны олурутурун база тарырынын көвүдөдир
талазы-биле СЭКП ТК-ның сентябрь Пленумунун доктаалы
ССРЭ-ниң Көдө ажыл-агый министрствозунга, ССРЭ-ниң Сов-
хозтар министрствозунга, чер-черин партия, совет болгаш
көдө ажыл-агый органдары четпес күсүлдерин турарын дең-
гээлдер болгаш ногаалар тарылгаларын улам ыңгыл концент-
растаар база оймаш, сугарылгалыг черлерге болгаш кур-
гактан торф тулааларында ол культуларын олурутурун
болгаш тарырынын дык каабатын талазы-биле немей хөм-
чегелерин алыр ол сорулга хүлээдир.

3. Картофельди болгаш ногааларны будүрерин, белеткээ-
рин болгаш салып алырнын көвүдөдиринге колхозтарнын эки-
номиктиг сонуургалын бедик сорулга-биле 1956 чылдын
дүжүдүгө эгелеш барык 70 хуу бедикер болгаш культу-
ралар азын азын ортумаа-биле дараазында хемчээлер-
ге доктаадыр (тоннаны рубль-биле):

а) Колхозтарга, колхозчуларнын болгаш өскө-даа хама-
тыларын ажыл-агыйларында белеткээринге картофельдин
өртөн дараазында хемчээлерге доктаадыр: Москва, Архан-
гельск, Вологда, Владимир, Горький, Иваново,
Калининград, Калинин, Калуга, Кемерово, Куйбышев,
Ленинград, Магнитогорск, Новгород, Новосибирск, Иркутск, Пенза,
Рязань, Свердловск, Тула, Челябинск, Ярославль, Агмак,
Смоленск, Брянск, Ростов, Грозный, Магас, Белгород, Ва-
ронеж, Киров, Кострома, Курск, Липецк, Орел, Тамбов об-
ластар, Краснодар болгаш Ставрополь крайлар, Дагестан
ССР, Кавказдин АССР, Сочини-Осетин АССР, Башкир АССР,
Татар АССР, Башкир АССР, Украин ССР-нин Ворошиловград,
Днепропетровск, Житомир, Киев, Сталино, Сумы, Полтава,
Харьков, Чернигов, Одесса, Крым, Херсон, Запорожье, Нико-
лаев, Львов, Тернополь, Закарпат областтар, Белорус ССР-
нин Минск, Могилев, Гомель болгаш Гродно областтар, Литва
ССР, Латвия ССР, Эстон ССР, Бирел-Фин ССР, Азербайжан
ССР, Грузин ССР, Армян ССР талазы-биле — орай быжар
тонна картофельдин белеткел өртөн — 330 рубльге болгаш
санын алыр өртөн — 530 рубльге, а ол ышкаш өрте бы-
жар тонна картофельдин белеткел өртөн июль 31-ге чидир
дузааганда — 750 рубльге, август 1-ден эгелеш 15-ке
чидир дузааганда — 600 рубльге болгаш август 16-дан
эгелеш 31-ге чидир дузааганда — 400 рубльге доктаадыр;

Приморье, Хабаровск крайлар, Амур, Камчатка, Магадан,
Сахалин областтар, Якут АССР, Тюмень областын Ханты-
Манси болгаш Ямал-Ненец национал округтар талазы-биле
орай быжар тонна картофельдин белеткел өртөн — 450
рубльге болгаш санын алыр өртөн — 800 рубльге, а ол
ышкаш өрте быжар тонна картофельдин белеткел өртөн
июль 31-ге чидир дузааганда — 900 рубльге, август 1-ден
эгелеш 15-ке чидир дузааганда — 750 рубльге болгаш
август 16-дан эгелеш 31-ге чидир дузааганда — 650
рубльге доктаадыр.

Картофельди белеткээр болгаш салып алыр талазы-биле
ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң 1955 чылдың декабрь
8-теги № 2038 доктаалы өзүгээр доктаатынган нийти
панын өскөртпөй, картофельди күрүнениң салып алыр
таарыштыр көвүдөдир турган, Узбек ССР-нин, Таджики ССР-
нин, Туркмен ССР-нин, Казах ССР-нин Джамбул, Гурьев,
Кзыл-Орда болгаш Мурнуу-Казахстан областтарын, Киргиз
ССР-нин Ош, Джалал-Абад областтарын, Астрахань, Чита
областарын болгаш Бурят-Монгол АССР-нин колхозтарын,
колхозчуларын болгаш өскө-даа хамаатыларынын азын-
агыйларын картофельди күрүнө ылаңгыя дузаарында
1956 чылдан эгелеш хостаар.

Айыттыг республикаларга болгаш областтарга орай
быжар тонна картофельдин салып алыр өртөн 530 рубль-
ге; июль 30-ге чидир дузааганда — 750 рубльге, июль
1-ден эгелеш август 1-ге чидир дузааганда — 600 рубль-
ге доктаадыр.

Өскө бүгү республикаларга, крайларга болгаш областтар-
га орай быжар тонна картофельдин белеткел өртөн 250
рубльге болгаш санын алыр өртөн — 450 рубльге, а ол
ышкаш өрте быжар тонна картофельдин белеткел өртөн
июль 31-ге чидир дузааганда — 700 рубльге, август
1-ден эгелеш август 15-ке чидир дузааганда — 550 рубль-
ге болгаш август 16-дан эгелеш август 31-ге чидир ду-
зааганда — 350 рубльге доктаадыр.

Бүгү-чө республикаларга, крайларга болгаш областтарга
колхозтар картофельди январь 1-ден эгелеш март 1-ге чи-
дир сактаада айыттыг өртөктерден дашаар бир тоннага
60 рубльди болгаш март 1-ниң соонда — 90 рубльди
колхозтарга немей төлөп бээр;

б) Ылаңгыя дузаагаларга, МТС-терин ажылап бер-

тени дөңсөп натура төлөвиринге болгаш күрүнениң салып
алышкынынын кийриштир сорттук картофельди дузаа-
ганы дөңсөп үзүрүн тарып колхозтарга, а ол ышкаш докта-
атынган план өзүгээр үзүрүн кылыр сорулгага сортуугу
картофель дузаап турар совхозтарга немеде төлөткөни
1956 чылдын дүжүдүгө эгелеш бедикер болгаш ону ла-
раазында хемчээлерге төлөз; бирги категориянын бир тон-
на сортуугу картофельдинге — 120 рубльди болгаш ийги ка-
тегориянын — 60 рубльди төлөз.

Үзүрүн кылыр өрте быжар сорттук картофельдин салып
алырынын өртөктерин бирги сорттук категориянын тонна-
зын-на 1200 рубль болгаш ийги сортуугу категориянын
тонназын-на 1000 рубль хемчээлерге доктаадыр.

ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозунга болгаш ССРЭ-
ниң Сал министрствозунга дугурушканын өзүгээр тер-
мин шындыгын картофельге чөп белеткел өртөктерин докта-
дыр өртөн ССРЭ-ниң Көдө ажыл-агый министрствозунга
тышпир.

4. Колхозтардан, колхозчуларнын болгаш өскө-даа ха-
маатыларын ажыл-агыйларында хулаан алыр ногааларга
белеткел болгаш салып алыр өртөктерин 1956 чылдын дү-
жүдүгө эгелеш барык 70 хуу бедикер болгаш культу-
ралар азын азын ортумаа-биле дараазында хемчээлер-
ге доктаадыр (тоннаны рубль-биле):

Белеткел өртөк- тер	Салып алыр өртөктер
Капуста	250
Борбак согуна	900
Огурецтер	650
Морковь	450
Столбная свёкла	300
Помидорлар	700

Областарга, крайларга болгаш республикаларга каа-
гыла өзүгээр болур.

Чеснока: белеткел өртөз килограммнын 4 рубль болгаш
салып алыр өртөз — 8 рубль хемчээдин болур.

Амданын перце, баклажанга, чокчактарын ногаан
горохтарга, кабачокка белеткел өртөктерин ортумаа-биле
75 хуу бедикер.

5. Ногаа, бахча культуларынин болгаш мал чөм-
көрнөлөтүрүн сортуугу үзүрүннине белеткел өртөктерин
ССРЭ-ниң Сал министрствозунга дугурушканын өзүгээр
1956 чылдын февраль 1-ден эгелеш ортумаа-биле 12
хуу болгаш үндүрүн савар өртөктерин — 7,5 хуу бедикерин
ССРЭ-ниң Көдө ажыл-агый министрствозунга чөпшээрээр.

Сортуугу үзүрүн ногааларнын үзүрүн ажылынын четки-
зиде кийриштин үзүрүн ажылыг колхозтарын ногааларын
ылаңгыя дузаарында хостаар.

6. Колхозтардан парник-теплица ногааларын болгаш но-
гаан үнүш чөмөрүн, өрте болгаш орай быжар ногааларын
база картофельди чер хөмчээлдине хамаарыга чокка шууг
магазиннерге, нийтинин чөмөннелге черлеринге болгаш хоорай
базаларына оларын 15 хуу хемчээдин чигелде-биле
үрмөктөп салгылаар өртөктер өзүгээр төлөвир-биле саат
чөк хүлээп алыр чорукту хандырап ССРЭ-ниң Салыг ми-
нистерствозунга хүлээдир.

Ногааларын болгаш картофельди дузаары-биле колхоз-
тарын болгаш совхозтарын магазиннерге болгаш нийтинин
чөмөннелге черлеринге быжылаарын чыл буру чорукту ту-
рарын облкуескомнарга, крайкуескомнарга болгаш респу-
ликаларын Министрлер Чөвүлелинде хүлээдир.

7. Ногааларын болбаазырадып кылырын улуу-биле ко-
нүдиринге колхозтарнын сонуургалдыг чорук тургузар
сорулга-биле:

а) Дузаан огурецтерин, дузаан помидорларын, азынчак
капустаны болгаш болбаазырадып кылган өскө-даа нога-
ларын үрмөктөп савар өртөктер өзүгээр 15 хуу чигелде-
биле магазиннерге болгаш нийтинин чөмөннелге черлеринге
шууг дузаап турар өртөн колхозтарга тышпир.

Шууг-ла магазиннерге болгаш нийтинин чөмөннелге
черлеринге, а ол ышкаш херегелекчилер кооперациянын
белеткел черлеринге колхозтарнын ылаңгыя дузаар нога-
лар санын кийриштир дузааган дустук огурецтеринин
болгаш азынчак капустанын саналганын дараазында
дүжүдүгөин доктаадыр:

1000 кг: азынчак капуста — 1500 кг. чаа капустага
санаар;

1000 кг. дузаан огурецти — 1500 кг. чаа огурецке са-
наар;

б) Дузаан болгаш азынчак ногаалар дузаар кылдыр
колхозтар-биле керээлдер чаралар салып алыр продукциянын
өртөк-үзүрүн 25 хууу болур хемчээдин акша аван-
сызы бээр өртөн Центросовхоз тышпир. Айыттыг аван-
сызы бээр кылдыр херегелекчилер кооперациянын органи-
зацияларына чөпшээр тышпир турарын ССРЭ-ниң Бүрбөт
кыныга хүлээдир.

в) Дузаан болгаш азынчак ногааларын белеткел чер-
леринге колхозтар дузаап турда, доктаатынган белеткел бо-
гаш салып алырнын өртөктеринде аңгыда декабрь 1-ден
эгелеш каагаларынын ай санынын үжүл тонна продук-
цияга-ла 15 рубльди төлөп турарын херегелекчилер коопе-
рациянын организацияларына чөпшээрээр.

8. Ногаалар болбаазырадып кылыр ажылыг-дузаалга чер-
лерин болгаш доскаар савалар будүрерин 1956 чылдан эге-
леш организацияларын колхозтарга сүмөлээр. ССРЭ-ниң Кө-

дө ажыл-агый министрствозу ыңгыл ажыл-агый черлеринин
кылганы ногаа-чөмөс савалары доскаарларын колхозтарга
салгылаар.

9. Москваның болгаш Ленинградтын 3 ай иштинде хө-
регленине четпир хемчээдин картофельди болгаш болбаазы-
радып кылган ногааларын каагаларын хандырап төлөдө.
Картофельди болгаш ногааларын каагалар база болбаазыра-
дып кылыр материал-техниктиг базаны тударын эң чоокку
2—3 чылдарда хандырап Центросовхоз болгаш ССРЭ-ниң
Совхозтар министрствозунга хүлээдир.

Картофельди болгаш ногааларын ады ай иштинде хө-
регленине четпир хемчээдин кылдыр каагаларын хандырап Мос-
ква, Ленинград база өскө-даа улук-улук хоорайларга болгаш
үлөтпүрүг төптөргө турарын 1956—1957 чылдарда бо-
тандырап ССРЭ-ниң Салыг министрствозунга хүлээдир.

Картофельди болгаш ногааларын белеткээр, каагалар
болгаш болбаазырадып кылыр талазы-биле материал-техник
тиг базаны экижидер база калбартып дугайында саналдарын
ажылап кылган ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелине ийи ай
хуусаа иштинде кийрип кээрин ССРЭ-ниң Салыг министр-
ствозунга, ССРЭ-ниң Аш-чөм барааннар үлөтпүрүнүн ми-
нистерствозунга, ССРЭ-ниң Совхозтар министрствозунга бол-
гаш Центросовхоз датар.

10. Колхозтарнын материалдыг сонуургалын бедикерин
ини болгаш белеткел черлеринге картофельди база ногаалар
сөөртүрүнчө колхозтарнын транспортун улуу-биле хаара ту-
дарынын эржежок чугулазын барымдалаш, картофель бол-
гаш ногаалар сөөрткөндө колхозтарга чыгыс ай тариф өзү-
гээр 25 хуу немеделди кылдыр төлөп бээр. Колхозтарнын
автотранспортун хаара тутканыга белеткел организацияла-
рынын немеде чыргалдарын картофель болгаш ногаалар
алыкчылары эгилди хандырап.

Хаара тыртытыр автотранспорттун анаа турганын, гу-
руг маанашканын, чидир чидиртүүрүн дөңсөп база карто-
фель болгаш ногаалар сөөртүрүн дөңсөп колхозтарнын чыгыс
өзүгээр ону чогур өйүндө бербейн дөңсөп автоажа-
агыйларын болгаш колхозтарнын материалдыг ханымсалы-
гын доктаадыр дугайында саналдарын ССРЭ-ниң Министр-
лер Чөвүлелине ай хуусаа иштинде кийрип кээрин ССРЭ-
ниң Көдө ажыл-агый министрствозунга база ССРЭ-ниң Ав-
томобиль транспорт болгаш чаагадыг оруктар министрствозунга
хүлээдир.

11. Картофельге болгаш ногааларга белеткелдин база са-
дып алырнын чаа өртөктерин кийрип-биле холбаштыр
бот-үзүрүн болгаш өскө-даа көргүзүлгөин планнын, а ол
ышкаш олуругалар болгаш чыргалдар балансыларынын
өскөрткөни өзүгээр саналдарын ССРЭ-ниң Күрөкконо-
миссиязынга ай хуусаа иштинде кийрип кээрин ССРЭ-
ниң Аш-чөм барааннар үлөтпүрүнүн министрствозунга,
ССРЭ-ниң Салыг министрствозунга болгаш сонуургалдыг
өскө-даа министрствозунга база ведомстволарга хүлээдир.

ССРЭ-ниң Күрөккономиссиязы болгаш ССРЭ-ниң Сал
министерствозу айыткан саналдарын көөр болгаш 1956
чылда улус ажыл-агый планында база чогур министрствозу-
ларын болгаш ведомстволарын олуругаларын база ча-
рыгдаларын балансыларынга эржежок чугула өскөрткө-
лөктерин кийрип.

12. Картофель болгаш ногаалар-биле хоорайларын база
үлөтпүрүг төптөрүн чонун хандырап экижидер база ол
продуктуларын артыкшылыгын сайтарга колхозтарга
болгаш колхозчуларга дуза көргүзөр төлөдө, хоорайларга
болгаш үлөтпүрүг төптөргө комиссия эгелеринге картофель,
ногаалар болгаш өрте быжар ногаан үнүш чөмөр савар
чорукту каабатын, ону боттандырада комиссия салыг-
лашкынында хулаан алган картофель, ногаалар, чимстер
болгаш өрте быжар ногаан үнүш чөмөр савар талазы-биле
тускайжыткан 150-ден эвэс өскө магазиннерин немей
ажыларын Центросовхоз хүлээдир.

13. Ногаа культуларын будүрерин көвүдөдир база та-
рылганын меңгээр, улук-улук хоорайларын, үлөтпүрүг
төптөрүн доктаанды болгаш ногаа болбаазырадып кылыр
үлөтпүрүн куржаанда, а ол ышкаш көрүнү-климат байдал-
ын ногаа культуларын өстүрүп хөтөдөрүнчө эң-чө таа-
рымчалыг райондарда турар колхозтарын специализастар
болгаш кырдыр сөөрткөни улуу-биле кылыр сорулга-биле
1957 чылдан эгелеш ногааларын ылаңгыя дузаарында
болгаш салып алырдын контрактацияже шийирин дуга-
йында саналдарын ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелине кий-
рип кээрин ССРЭ-ниң Көдө ажыл-агый министрствозунга
хүлээдир.

СЭКП Төп Комитеди болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвү-
лели бо доктаалда айыттыг хемчеглерин боттандырап
чорук картофельди болгаш ногааларын будүреринин керээв
үндөни-биле экижидер эржежок чугула бүгү байдал-
дарын тургузар болгаш ол культуларын будүреринде хо-
жулашканын чок кылыр арганы бээр деп санап тур.

СЭКП-нің XX съездизинге уткуштур

Бедик хүлээлге

ССРЭ-нің улус ажил-агыйын хөгжүдериин адыгы беш чыл планынын талазы-биле партиянын XX съездизинин Директиваларынын төлөвилелин Кызылдың мурнакчы бугуруелеринин бирээни болур далаан дээрбизинин коллективни күш-ажылчы бедик көдүрүшкүнүн байланышта танылып өрткөн.

Коллективни ажилчылары, инженерлери болгаш техниктери чаа беш чылдын планын совет кижилеринин тургузучу күш-ажылдарынын улуг чагай программаны кылдыр хүлээп ал, ону амыдыралга чедикшиинин боттаандырынычта утканга тодаргай саналарын бергенер.

Дуржулгалы бригадир эш Дремониин бодунун савалында чугаалааны болза: — Коммунисттик партиянын ажилда кылган хемчээл-даа, бодол-даа талазы-биле канчаар-даа аажок улуг программаны бистерни чүгө өөртүп турар эвес, харын ону амыдыралга боттут чүгө бугуруелериче бистерни кылгырып турар. Аларды Коммунисттик партияныкы баштапкан аажок бистер ону төлөткүп күөсөдир шыдаар бис. Бригаданын кешигинери «боттарыныкы күштерини санап көргөш, бо чылдын планын 110 хуу күөсөдир, чүгө эки шынардык продукцияны бөөрөнчү күөсөдир».

Оон даразында бригадир эш Пичугова ес алгаш эш Дремониин саналын изиниле дөтөдөн: — Мен чылдың бугуруелерин аажок күөсөдир дугайында коллективни мурнакчы бригаданын кешигинеринин кылгырымыга каттыжып тур мен. Ол бригаданы азыр-биле чылдың бугуруелер планын 115 хуу күөсөдирин бригаданын мурнакчы социалисттик чарыкша хүлээп тур мен. Бистин ажилчы чедикшиинерин адыгы беш чыл планын хуусаа бетинде күөсөдиринге чөптүг салышкын болурун билди турар бис.

Дээрбизин коллективни партиянын XX съездизинге бугуруелерин бедик көргүзүлгө-биле ужуражып дээш үр-түңнелин ажилын күштелдирип турар.

Күш-ажылчы белектиг ужуражы

САМАГАДАЙ. («Шынын» мөрр.). Адыгы беш чыл планынын талазы-биле СЭКП-нің XX съездизинин Директиваларынын төлөвилелин Эркин районун ажилчы чоннары бүт совет улус-биле бир дөмөй бедик көдүрүшкүнүн хүлээп ал турар. «Кызыл сымды» колхозтун бүтү-ле ажил уюштуруучулары танылдуу хураалды, беш чылдын планын хуусаа бетинде күөсөдиринге чөптүг салышкын болурун билди турар бис.

Хову ажилчынын бригаданы (бригадир эш Саяккыч) чаксы тарылгага белектелген эки бригаданы турар. Бригадала күш-ажылчы чуруму шын тургустунган: чамдыктары үрелер аргаалар, еселери септелгелер кылдыр. Тарылга шөлдеринге удурбенин сөөртүр эвено оналгалын февраль 14-те доозар хүлээлге алган.

Бригада бодунун күжү-биле хову туралында нити чурттага бажыныч туруп дооска. Бригаданын кешигинеринин бир дөмөй кижиге амыг үдө тайгалды мш белектелген турар. Олар турат бригаданын белектелгелери-биле кыды бо хүнерге чедир 1400 кубометр мштыг кезип, черини алдыга бөлгөн. Ону 3 автомашиналар, 25 элтар-биле сөөртүп турар.

ССРЭ-нің улус ажил-агыйын хөгжүдериин адыгы беш чыл планынын талазы-биле СЭКП-нің XX съездизинин Директиваларынын төлөвилелин Кызылдың мурнакчы бугуруелеринин бирээни болур далаан дээрбизинин коллективни күш-ажылчы бедик көдүрүшкүнүн байланышта танылып өрткөн.

Чурукта: токар эш Шатохин бодунун өөреникчи Н. Платоновтун кылган ажилын хынап турары.

Фото С. Феонистовуу.

Партиянын салган сорулгаларын күөсөдир дээш

1956—1960 чылдарда ССРЭ-нің улус ажил-агыйын хөгжүдериин адыгы беш чыл планынын талазы-биле СЭКП XX съездизинин Директиваларынын төлөвилелин Кызылдың мурнакчы бригаданын кешигинери ажилчылары болгаш албан-хаакчылары бо хүнерде кичээлгелер өөренип өрткөн.

Коллективни хураалында саяк доозар чектиг начальниги В. Ф. Санников ес алгаш, — бистин улуг Төрөөн чуртувусту бугу ажилчы чоннары-биле кыды бедик беш чыл планынын талазы-биле Директиваларынын төлөвилелин изиниле байырлап хүлээп ал тур мен.

Бистин социалисттик улуг Төрөөн чуртувусту экономиктиг күчүгүн улам мшай бисылгаар дугайында, улустун чагай чорутууга болгаш чедикшиининин дугайында Коммунисттик партиянын соксаал чок салгы салышкынныч эң-нэ чырытылганча керечил ол төгүлдү документте изерттеген — деп чугаалаан.

— Партиянын болгаш Совет улустун амыдыралында эң чугула болушуну болур СЭКП XX съездизинге күш-ажылчы бедик кылдыр бистин саяк доозар чектиг 1956 чылдын январынын бугуруелер планын 103 хуу күөсөдир деп хүлээп бис — деп эш Санников чугаалаан.

Чит-эти, материалдарын, электроэнергияны кампан турат, бугурун үндүрер продукцияны бот-үзөни чигедир, продукцияны шынарын экижидери дээш чүткүлдү ажилдап турар бугуруелерин мурнакчылар дуржулгалык кылдыр бугуруелде хей. Оларнын иштинде январь айга боттарынын үлүг нормаларын: Т. Гамриченко 240,7 хуу, А. Тимченко

205,5 хуу, Т. Ладанов, 201,4 хуу, К. Зайцев 233 хуу, К. Е. Хурекен 155,5 хуу, В. Ф. Санников 187,3 хуу, И. Н. Топиль 148,9 хуу, И. Перевос 140,2 хуу, Е. Сафонов 116 хуу күөсөдир.

Ындыг-даа болза, Директиваларын төлөвилелин хүлээп ал тура, чедикшиинер дугайын чугаалап, чедикшиин дугайын мыттайын эртин болбас дээрин хураалга чүгө чугаалаан эштер демделеп турганар.

Саяк доозар чектиг ишти арыг-шер эвес, хирит, оок. Чит-эт, материалдар, алгы-кеш, дүг болгаш еске-даа чүгүлдер чөткөс, оларын чөтүр өй-шанда белектелп албайн турар ужурунда бугуруелер дээш, түзүлгөдү ажилдап турар.

Мында партия организационун секретари Рощин, мастерскаянын директору Пыбухынгов бугуруелерини кончуг шүшпөн удурутуп турарлар.

Хураалга чүгө чугаалаан ажилчылар областтыг чурт удурутуп кылдыныч Кызылдың бугуруелерин чөткөс удурутуп турарын, мшангыя ол кидиктин эртинге эш Гусев ол бугуруелерин чангыс-даа каталп кылдып көрөөнүн шыгыны шүтүгүдөө.

Адыгы беш чыл планынын талазы-биле Директиваларын төлөвилелин бугуруелерин ажилчы кижиге бугуруелер улаан мердериин чедирер, бугуруелде ам-даа ажилчыларын куралдарын илердип ажилгаары, беш чыл планынын онаалгаларын боттаандырып мында партия, профсоюз органдарынын, дирекция черинин чугула сорулгалы болур деп хураалдан алыткан.

Т. МААДЫ.

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Удуртулганы күштелдирер

Сүт-Хөл районда Сталин аттыг колхозтун ажилында чамдык чедикшиинер бар. Тараа аажок алышкын кыска үдө доозулган, колхоз күрүнө-биле чөтүр өйүдө үдө саналган. 1955 чылда малдын баш санын өстүрерин күрүнө планын күөсөткөш, райкүсөмүнүн шилчир кызыл түтүн чаалап алган. Колхозтун ажилы мурнуудаанын нитини-биле өжилзөө.

Мында-даа үстүндө чедикшиинер-биле чергелештир колхозтун партия организационун ажилында чөткөш хей. Колхозтун ажил-агыйын планынын күөсөдиринче колхозчу массаларын организастаар талазы-биле партия организационун, оон секретари эш Каптыр-оол чөткөс ажилдап турар. Колхоз бугуруелеринде коммунисттерин ролу турар. Партия аге организационун 23 коммунисттеринин иштинден мал фермаларында 8, тулук болгаш хову бригадаларында чүгө 3—3 кижиге ажилдап турар, оон еске коммунисттерин кайда-даа бижылгаан. Партия организационун ажилынын планын чүгө-ле сазын кырында, күөсөдиринин хилалды чок, колхоз төвүнге мында-хаал кино үнерден башка бригадаларда, фермаларда лекциялар, беседалар мырнай-ла чоруйайн турар.

Партия организационун секретари эш Каптыр-оол комсомол аге организационун ажилын удуртайн, боттут дузаны көргөсөдир турар. Аныктарын уран чүгө боттутуп организастаан, партия организационун хана солуну доктаамал эвес үнүп турар. Бедик интеллигенция-биле ажил чорутуулайн турар.

Бо бугурун харазын-биле колхоз бугу-

рулгезинин участоттарында күш-ажылдын сатылга-чуруму кончуг багай тургустунган. Дык хей колхозчулар ажилга үнмөй турарлар, чижээ, тулук бригаданында 52 кижиге бар деп турар, а херек кырында чүгө 20—25 кижиге ажилга үнүп турарлар. 1955 чылда колхоз план баггаар 15 бажын тулар турган, чүгө 5 бажын туткан. 1956 чылда колхоз 2000 кубометр мш белектелер планниг, ам тайгада чүгө 240 кубометр кескен, колхоз төвүндө 292 кубометр сөөртүп алган чорук онза чөткөс.

Эш Каптыр-оол колхозтун даргазынч ораалчыны хирезинде-ле мынчага чедир малчыларга чангыс-даа каталп барып көрбөс. Малчыларын амыдырал байдалын өөренип көрбөйн турарын ужурунда чамдык малчыларын чурттап турар бажынаар багай кылдыган, чижээ, малчы эш Кара-Хуанын чурттап олурар бажыны кончуг чавыс, печавы үрелик, от салырга-ла мшталып турар. Ол малчин 345 өшкүнү кадарып, оон иштинден 30 хире өшкүнү азырап турар, оон ситен, сулазы үстүп турга-ла колхоз баштаар черинден, партия организационундун калдыг-ла хемчөк албайн турар чорук калч-даа таарышпас.

Партия организационун ажилында айттыгач чөткөштерин доо-дараан чалатпаш, колхоз бугуруелерин партияны удуртулганын күштелдирер, коммунисттерин авангардчы ролун бедилер, партияны политиктиг болгаш партияны организастыг ажилдарын дигизип чорудары ол партия организационун солгаларына солгалары болур.

М. БЮРЮ.

Колхоз бугуруелеринде комсомолчулар

Чөөн-Хемчик районун «Коммунизмче орус» колхозта комсомол организационун комсомолчулары нитинин ажилынын хөгжүдериин улуг киржигелер болуп турар. Колхоз бугуруелеринин хангыс-салгалыг участоттарында дык хей комсомолчулар ажилдап турар. Хову бригаданында 24, мал фермаларында 14, тулуга 9, ороод бригаданында 18 комсомолчулар доктаамал бижылгатынган.

Колхозтун ажил-агыйын хөгжүдериин илердип киржип, боттарынын ажилын ажилчы кижиге бугуруелер улаан мердериин чедирер, бугуруелде ам-даа ажилчыларын куралдарын илердип ажилгаары, беш чыл планынын онаалгаларын боттаандырып мында партия, профсоюз органдарынын, дирекция черинин чугула сорулгалы болур деп хураалдан алыткан.

Хураалга чүгө чугаалаан ажилчылар областтыг чурт удурутуп кылдыныч Кызылдың бугуруелерин чөткөс удурутуп турарын, мшангыя ол кидиктин эртинге эш Гусев ол бугуруелерин чангыс-даа каталп кылдып көрөөнүн шыгыны шүтүгүдөө.

Адыгы беш чыл планынын талазы-биле Директиваларын төлөвилелин бугуруелерин ажилчы кижиге бугуруелер улаан мердериин чедирер, бугуруелде ам-даа ажилчыларын куралдарын илердип ажилгаары, беш чыл планынын онаалгаларын боттаандырып мында партия, профсоюз органдарынын, дирекция черинин чугула сорулгалы болур деп хураалдан алыткан.

Т. МААДЫ.

Тары Саанчыкка удурткан комсомолчуларын ороод бригаданы организастаангадан бээр үш чыл чедип турар. Баштайгы ий чылдарда картофель, тоорук тарып турган болза, сөөлү үдө ол культураларын тарылга шөлүн улам калыптартып, кукурузанын базары турар аларган. Эртен чылын бригада 35 гектар кукуруза тарган. Оон ажалдааны эң чорутпаш, гектардан-ла 300 центнер оналп чөткөс алган. 1955 чылда 1,4 гектар чөткөс 755 дес яблоско олурткан болгаш соокка улар камталдып кылган, бригада чаксы туралга ажилында белектелди чедикшиинин чорутуп турар. 25 центнер картофель үренин белектелп алган болгаш нолга өстүрер чыгып черни кылып алган, ам расаданы олуртуп эгелген. Комсомолчулар эштер Долума, Деспидей, Чудрукай болгаш Кошкар-оол ажил норманын 130—150 хуу күөсөдир турарлар.

Кыштын берге үлеринде малчыларга дулаалары-биле эш Ололка удуруткан 14 комсомолчу бөдүк малды чөткөс санын кем-биле хандырар, калжаларын едөөн хооранын малчыларга улуг дузаны чедирип, 26 улуз, биче калжаларын едөөн хооран болгаш чыгылган. Кышталарже мал чөткөс сөөртүп турар эштер Эер-оол, Бөшкөндө болгаш Шериг-оол олар мал чөткөс үзүлгөшкөн чокка сөөртүп, кышталарда 25 тонна ситенин чедирген. Тулук бригаданында эш Белек-оол колхозтун тулук суурун хөгжүдериин бодунун күжү хараа чокка берип, хүн-бүр ажил норманын доктаамал 150—200 хуу күөсөдир турар.

К. БОРА-НОЖЕ.

Көрүкчүлер конференцияны

Чоокта чаа областтыг национал театры-ның дирекциясы болгаш Бүтү-российн театры нитиелелин Тыла салбыры көрүкчүлер конференцияны организастаан. Аңаа хоорайнын ажилчылары, албаа-хаакчылары, партия, совет болгаш хей-нити организациаларынын, интеллигенциянын төлөкчелери чыгыган.

Национал ший театрынын ажил-чорудулаанын дугайында театрынын режиссер эш Меркулович илетел кылган. Илетел соонда көрүкчүлерин санал шүтүмчүлери эгелзөө. Аңаа чүгө чугаалаан көрүкчүлер театрынын ажилында чедикшиинер демделгелешкен, чөткөштерин тодаргай илердип шүтүмчүлөдөр. Театр ботунда бар бугу арталарын долу күш-биле ажилгаары турарын, мшангыя тык дил чилеринин эвөөш болуп турарын, артисттерин ортунда политикшиингелер ажилын куду деңгелде тургустунган, сатылга-чурумун кошказ көрүкчүлер демделзөө.

Илетел эш Меркуловичинин илетелелин бот-шүтүмчүлөдү эвес болганын көрүкчүлер шыгыны шүтүмчүлөдөр. Театрынын моон солгалары ажилында илгит болур саналарын көрүкчүлер кирип турар.

Конференциянын соонда аныз-бүтү өмөрлерин концертти театрынын артисттер көргүскөн. Оон иштинде шийлерден үзүндүлөр база бар.

—□—

Артисттерин ужуражышыкны

Ленинградтын Островский аттыг театр институтун өрткөн чылын доосканын соонда Тыла областтыг национал ший театрында ажилдап турар анык артисттер бо чылдың январь 31-де Кызылдың бажы училенин өөреникчилери-биле ужуражышкын кылганар. Анык артисттерин ужуражышкында чылганар найм-раалыг бөү-биле уткуп, хүлээп алган.

Ол ужуражышкында анык артисттерин мурнудан эштер С. Оян болгаш А. Сагды олар училенин өөреникчилеринге байыр чедирип, өөрелдерге оларнын моон солгалар чаа-чаа чедикшиинерин болурун күзөп, чүгө чугаалаанар.

Ол ужуражышкында киришкен анык артисттер боттарынын концерттерин училенин өөреникчилеринге көргүскөн. Оларнын концертти өөреникчилер болгаш ол ужуражышкында олуршканар улуг сонугула-биле утканар. Мшангыя, артисттер С. Оян, А. Тавакай, Н. Далаз, Ч. Мартал-оол оларын күөсөдир турарын, мшангыя, «Белек-даа чок чөткөс херектиг апарга» деп А. Н. Островский-ның комедиянында үзүндү артисттер О. Чөбөней, Г. Дугарзая, С. Оян болгаш Б. Сагды оларнын онал күөсөдирин аңаа чылганар дык сонугулаан.

Өөреникчилерин мурнудан училенин өөреникчилер эш Хураган-оол анык артисттерге өөрүп чөткөштерин илердип, улам-на чаа-чаа чедикшиинерин болурун күзөп.

Областыг национал ший театрынын артисттерин көрүкчүлери-биле мынд ужуражышкынын моон солгалар доктаамал организастаары чугула.

А. ЛУЖАНСКИЙ.

—□—

Канчап ужудукчу болу берген мен

Оңту класты доозарынын мурнунда-ла бодунга тааржыр профессионалы ший шил алыры өрткөж чугула.

Биче чылдарында радиотехникага ынак чороман мен. Ол хангыш чороман радиотехникага ынакшылым менээ улуг саздарыг болган. Оңту класты дооска, ухар-чүтү техникумга кириген мен. Техникумну доосканын соонда кым болурун билдирмес турган болгаш өөрелдери ара калгаш, шийылгае хандыкшаан мен.

Элзөө үе өрткөн соонда ухар-чүтү училенин өөренип кирген мен. Баштай менээ ухар-чүтүдү техникалы шийлгелдин алыры берге турган. Мында-ла чүткүлдү өөренип турган, техникалы шийлгелдин ап, ужулукчу атты чедип алган мен.

Ажилдан эгелзөөнү баштайгы үе-эндө менээ бергелер тааржыр турга-даа, ону тилээр дээш хоочун ужулукчуларын дуржулгаан өөренип, практикага холбаштырып турган, ажил-чорудулаа ажилдап, бодунун ынак профессионалга мергелди чедип алган мен. Ам Кызылдың аэропортунда ажилдап, областын ыраккы райондарына ужулукчаны кылып, ажилчы чонун культуруг амыдыралыга өрткөж чугула чүткөштерин чедирп турар мен. Ухар-чүтү талазы-биле чедип алган дуржулгаларыны анык ужулукчуларга дамчып берип, дараа практикаг дузаны көргүтүп турар мен.

П. ГАЛКИН.

—□—

Одаар ыяш белемкели

Эркин суурун ажилчы албан-хаакчылары район ажилгезинге болгаш Эркин ортук шкolasын январь 23-те шеф организастаан 137 кубометр мштыг хал белектел берген.

Шеф организасталардан райпо 25 кубометр, райкүсөм 12 кубометр белектел.

Н. ӨЛЗЕЙ.

Массалар-биле чарылбас харылзаа— СЭКП-нің күчүзүнүн чугула үнөр дөзү

(Тенчүү, Эгези № 24 (3477) солунда)

Хожудангай колхозтарын болгаш совет-хожударын болу турарын чүтүң-биле тайылбырлап болура? Боттарынын хуу-суула перспективтиг планарын күөсөдиринге оларга чүтү чүгө моондак болганмы? Обьективтиг чылдаааннар лээр амыг чылдаааннарга чары-бып турары хаа эвес. Чамдык колхозтарын, совет-хожударын элзөө хей районнарын ажил-агый түнөөдериин мшдл деп дески эвес болуп турарын херек кырында чылдаааннар чүдө дөзгө, партия, совет болгаш ажил-агый органдарын талазында көдө ажил-агыйн удурутуп турарын дененин кылдыныч болур. Ол дөзгө, партияны политиктиг болгаш организацион ажилында канчаар тургустунган кол хамзаары турар. Партияны болгаш совет ажилдакчылар бир эвес колхозтарже, МТС-терже, фермаларже, бригадаларже, мында ажилдап турар кижилерже удурутучулар, организацион болуп тургүтүч баар болза, — мында чедикшиинер хандырылган турар.

Партия организационна база, амыдыралдан чымы калып, бугуруелерин техникалы болгаш экономикалы өөреним, массаларын ортузунда боттот организацион ажилдарын ортуна кабинеттерде тургүтүч олуртуп турар удурутуп ажилдакчыларын шыгыны негелден салыр ужурут.

Удурутучуларын амыдыралдан, массалардан хоорук болу бээр чорук бугуруелерин, колхозтарын, албан организацион черлерин ажилында улуг чөткөштерин илердиринге үр үдө арганы берейн, харын ол чөткөштер улам-на ханымал, иштерей бээр байдаларга чедирп турар.

Мурнакчы ажил-агыйларын эки дуржулгалы, чарыкчыларын ажилынын мурнакчы үдөдериин ам-даа кымыл пестериле турар. Бо бугу чөткөс чүдөдөр болза, күрүненин болгаш чонун эрге-ажыгында моондак ужуражышкын турар.

Чит-эти чедикшиинер бот-шүтүмчүлөдү эвес болганын көрүкчүлер шыгыны шүтүмчүлөдөр. Театрынын моон солгалары ажилында илгит болур саналарын көрүкчүлер кирип турар.

Конференциянын соонда аныз-бүтү өмөрлерин концертти театрынын артисттер көргүскөн. Оон иштинде шийлерден үзүндүлөр база бар.

гаар, удурутуп менээренип кижилерин Коммунисттик партия калач-даа камзалган, бодунун кадрларын амыдыралдан хожудан, ажилчы чоннарын массалардан хоору бээр чорук партия кезеде боттотпаш келген. Партия аге организационун өткөт-сонугулаа хураалдарын болгаш районнарын, хоорайларын база областтарын партия конференцияларын түнөөдериин дугайын тодаргай херечиле турар. Коммунисттик бедик идепкейлиг шүтүмчүлөдөр ажилы, чинг чорук — партияны ажилдап дененин бедиринче, партия организационун массалар-биле харылзааны бижылгаарынче утканган.

Бистин нитиелелин бугуруелер шийлзөөнүн чедикшиинер-биле чергелештир төгүтүп мердериин-биле хөгжүдүп турар кижилер улам-на көүдөп, оларын идепкейлиг чорук соксаал чөкөз өкү турар. Коммунизм дөзгө, ала-чаятар эвес, а миллион-миллион кижилерин мердериин чөткөдүкчү күш-ажылдын ажилында тыттып, хөгжүтүп.

Ажилчы чоннарын мердериин улам-на бедик болган тудум-на социалисттик тургүтүп артык күштүг чорук улам-на көүдөп. Социалисттик мердериин чорукту боттотуп массаларын кижилер дугайында салгы салышкын мшангыя бистин партиянын чугула сорулгаларын бирээни болуп келген болган болула турар. Партия организационун бугу идеолоттук ажилы ол сорулгалар боттаандырып турар чыгырчан турар турар. Күш-ажылды болгаш нитинин өңү-херектиги коммунисттик бугу-биле көөртүп массаларын кижилерин идеолоттук ажилдап чарылбас тудум кезе болур. Күш-ажылды бугуруелерин бедилер дугайында, бир пух хөмүр даш, тараа болгаш бугу нитиге хамзаарыныч еске-даа продуктуларын пуд бүртүп камнаар дугайында ажилчыларын кызым-касыг салгы салышкын калбаган.

Социалисттик тургүтүгүн байдаларыга марксизм-ленинчи теория онза ужурудул болуп турар. Коммунизм миллион-миллион тургүтүкчүларын практикаг ажил-чорудулаанын ол удурутуга болур. Мычанганш, пропагандалык болгаш агитационныч утказ үндөдериин чазартып турар. В. И. Ленин ол дугайын чангыс улаа эвес айтып келген. «Эркин хожирин пропагандалык болза, коммунизм дугайында чугаалап, чижестерин бергүтүп турар. Мычанга, социализм канчаар тургүтүлгөн херек кырында көргүдөр төлөдө мынд эрги пропаганда ам чөткө-ажык чөк аларган. Амгы бугу пропаганда болза, ажил-агый тургүтүшкүнүн политиктиг дуржулгалыга үндөдериин шүтүгүтүп турар ужурут. Ол

дөзгө, бистин эң-не чугула сорулгалы, мычанга бир

